Visie op zwemmen gemeente Laarbeek

Inleiding

Zwemmen is voor veel mensen een manier om te ontspannen, plezier te beleven, om gezond te blijven en te revalideren. Om dat voor iedereen mogelijk te maken is zwemvaardigheid een voorwaarde. Kinderen leren al vroeg zwemmen. De gemeente Laarbeek heeft behoefte aan een visie op zwemmen. Omdat het faciliteren van een zwembad geen kerntaak is van de gemeente, was er nog geen visie op zwemmen in Laarbeek. Deze is wel nodig om een basis te hebben voor het innemen van een standpunt bij mogelijke hulpvragen en/of nieuwe initiatieven vanuit de samenleving.
Voor het formuleren van deze visie op zwemmen is gekeken naar het landelijke wettelijke kader en het richtinggevende beleid van de gemeente Laarbeek.

Wettelijk kader

Er is geen wettelijke verplichting voor een gemeente om een zwembad te hebben. Zwemmen, zwemonderwijs en de aanwezigheid van een zwembad binnen de gemeente zijn geen wettelijke taken.

Richtinggevend beleid gemeente Laarbeek

Voor het bepalen van de visie op zwemmen vinden we richtinggevend beleid in:

- Samen aan zet! – Bestuursakkoord gemeente Laarbeek 2022-2026
- Iedereen doet mee! – Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Laarbeek 2023-2026.

We benoemen de belangrijkste punten daaruit.

Bestuursakkoord gemeente Laarbeek 2022-2026

Bij de start van de huidige bestuursperiode stelden wij het *Bestuursakkoord gemeente Laarbeek 2022-2026 – Samen aan zet!* vast. Daarin staan een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op de visie op zwemmen in Laarbeek:

- De komende jaren ligt het zwaartepunt op het gebied van preventie. We gaan meer inzetten op preventie en collectiviteit.
- We zetten in op een brede kijk op gezondheid: positieve gezondheid. Er wordt niet zozeer gekeken naar problemen of beperkingen, maar naar de mogelijkheden die mensen zelf nog hebben.
- We zetten ons in om (verborgen) armoede te bestrijden, armoede die voor de samenleving niet zichtbaar is, met als uitgangspunt ‘gelijke kansen voor iedereen’. Daarbij willen we speciale aandacht besteden aan kinderarmoede.
- Laarbeek heeft een uitstekend niveau aan sociale, culturele en educatieve voorzieningen. Dit willen we naar de toekomst toe ook zo behouden. Daarvoor zal een grotere rol en inbreng van de inwoners en organisaties worden verwacht.

Deze ontwikkelingen zijn in het bestuursakkoord vertaald in een aantal ambities:

- We willen een bijdrage leveren aan het tegengaan van de toenemende sociale en culturele tweedeling in de maatschappij.
- We richten ons op de bestrijding van de (verborgen) armoede.
- Vanwege het belang voor de samenleving blijven we verenigingen en vrijwilligers actief ondersteunen.
- We blijven inzetten op een bredere kijk op (positieve) gezondheid.
- We onderschrijven het belang van algemeen toegankelijke voorzieningen.

Beleidsplan sociaal domein 2023-2026
Wij geven het bestuursakkoord een nadere concretisering in het beleidsplan Sociaal Domein gemeente Laarbeek 2023-2026 *Iedereen doet mee!* Daarin staat de volgende algemene visie centraal:
Wij streven in Laarbeek een zorgzame en vitale samenleving na, waarbij we uitgaan van de zelfredzaamheid van inwoners. Hierbij dienen de voorzieningen die er zijn als vangnet. We gaan in eerste instantie uit van de eigen kracht en het netwerk van de inwoners zelf. Indien dit niet voorhanden is, ontvangen inwoners de juiste zorg en ondersteuning. Zoveel als nodig, niet meer dan noodzakelijk.

Deze visie is vertaald in een aantal ontwikkellijnen. Hier worden de ontwikkellijnen genoemd, die van invloed zijn op de visie op zwemmen:

- Inwoners voelen zich prettig in hun eigen leefomgeving, waarbij ze een fijn netwerk om zich heen hebben en deel kunnen nemen aan activiteiten. We willen bijvoorbeeld een sterk verenigingsleven. Daarvoor willen we:
    - Een omgeving creëren die uitnodigt om te bewegen.
    - Kijken hoe het fysieke domein kan bijdragen aan een fijne en gezonde leefomgeving.
- Inwoners benutten eigen kracht, regie en verantwoordelijkheid.
- We zetten in op preventie: het zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners te maken krijgen met zorg en ondersteuning. Daarvoor willen we:
    - Extra inzetten op een gezonde leefstijl, waaronder sport en bewegen.
    - Eigenaarschap en bewustzijn bij inwoners creëren.
    - Nog meer inzetten op preventie.
- Iedereen doet mee: alle inwoners doen zoveel als mogelijk mee, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking. Daarvoor bieden we voorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur.

Visie op de maatschappelijke functies van zwemmen
Het algemeen denkkader in de samenleving is dat zwemmen meerdere beleidsdoelen dient:

1. Bevorderen van zwemveiligheid door zwemonderwijs.
2. Stimuleren van (verenigings-)sport.
3. Bieden van recreatievoorzieningen aan inwoners en bezoekers van de gemeente.
4. Bieden van een sociaal-maatschappelijke functie door het organiseren van doelgroepactiviteiten en/of het bieden van een ontmoetingsplaats voor inwoners.
5. Bevorderen van gezondheid.

Hierna beschrijven we welke waarde wij hechten aan deze beleidsdoelen.

Bevorderen van zwemveiligheid door zwemonderwijs
We zien zwemveiligheid als het primaire maatschappelijke belang van zwemmen. We zien graag dat alle kinderen zwemonderwijs volgen om zwemveiligheid te bereiken. Het bereiken van zwemvaardigheid is voor al onze inwoners een eigen verantwoordelijkheid.
Alleen voor diegene die dit niet binnen de eigen financiële mogelijkheden kunnen bereiken, bieden wij een vangnet. Wij faciliteren voor hen het bereiken van zwemvaardigheid. Wij vinden het acceptabel dat er een beperkte reisafstand is. Uit onderzoek blijkt dat er in de omgeving (binnen een straal van 30 minuten met de auto) 23 overdekte zwembaden zijn[1].

[1] Bron: Eindrapport Toekomstscenario's zwembad Laarbeek van Drijver en Partners

Stimuleren van (verenigings-)sport
In Laarbeek is een uitgebreid (verenigings-)sportaanbod. Er is veel variatie. Daarom behandelen we de functie zwemmen gelijk met het overige (verenigings)aanbod.

Bieden van recreatievoorzieningen aan inwoners en bezoekers van de gemeente
Laarbeek beschikt over veel open water en profileert zich als Waterpoort van de Peel. Zwemmen past bij zo'n gemeente. Voor het faciliteren van zwemmen als recreatieve voorziening, sluiten we aan bij het beleid wat we voeren richting andere recreatievoorzieningen. We bieden een ondersteunende rol in de algemene promotie voor recreatievoorzieningen. Het zelf aanbieden van recreatievoorzieningen zien we niet als kerntaak en laten we over aan de markt.

Bieden van een sociaal-maatschappelijke functie door het organiseren van doelgroepactiviteiten en/of het bieden van een ontmoetingsplaats voor inwoners
In het beleidsplan Sociaal domein hechten we er belang aan dat iedereen meedoet. Alle inwoners doen zoveel als mogelijk mee in de samenleving, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking. Daarvoor bieden we onder andere voorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur.
Met ons subsidiebeleid geven we invulling aan de facilitering van deze sociaal-maatschappelijke functie. Dat geldt ook voor de functie zwemmen.

Bevorderen van gezondheid
In het bestuursakkoord en het beleidsplan Sociaal Domein beschrijven we het belang van positieve gezondheid, sport en bewegen voor een vitale samenleving. Uit onderzoek blijkt dat er een causaal verband is tussen inkomen/financiële situatie en bewegen/gezondheid. Mensen met een laag inkomen bewegen minder, wat leidt tot meer gezondheidsklachten.
We hebben hiervoor een dekkend aanbod binnen de gemeente.

Samenvattend
We nemen een faciliterende en ondersteunende rol voor zwem gerelateerde activiteiten die bijdragen aan de doelen uit ons beleidsplan sociaal domein:
- Ondersteunen van zwemonderwijs voor onze meest kwetsbare inwoners
- Preventie en gezonde leefstijl
- Actief ondersteunen van verenigingen

We zien het niet als een kerntaak voor onze gemeente om een zwembad in eigendom te hebben of te exploiteren en laten een zwembad daarom over aan de markt.

Kansen regionale samenwerking
Binnen de Brainportregio wordt gesproken over het beschikbaar hebben en houden van voorzieningen in deze sterk groeiende regio. De regionale samenwerking geeft individuele gemeenten de mogelijkheid om, door de kracht van de samenwerking, beleidsdoelen te realiseren die alleen niet of minder goed gerealiseerd kunnen worden. We zien een zwembad als een voorziening, waarover op regionaal niveau samenwerkingsafspraken gemaakt kunnen worden.

Richtinggevend kader voor zwemmen in Laarbeek

De visie op de maatschappelijke functie zwemmen geven het volgende richtinggevende kader voor zwemmen in Laarbeek:

- De gemeente Laarbeek neemt voor de maatschappelijke functie zwemmen een faciliterende rol, wanneer dit bijdraagt aan de inhoudelijke beleidsdoelen:
    - Ondersteunen van zwemles voor de meest kwetsbare inwoners.
    - Preventie en gezonde leefstijl.
    - Actief ondersteunen van verenigingen.
- De gemeente Laarbeek ziet de maatschappelijke functie zwemmen niet als kerntaak.
- De gemeente Laarbeek investeert niet in stenen: in het gebouw zwembad.
- De gemeente Laarbeek bouwt zelf geen zwembad en/of neemt zelf geen zwembad in beheer.
- Een financiële bijdrage aan zwemmen in Laarbeek moet bestuurlijk integraal afgewogen worden binnen het op dat moment geldende financiële perspectief van de gemeentelijke begroting.
- Spreiding van regionale voorzieningen wordt meegenomen in de afweging.